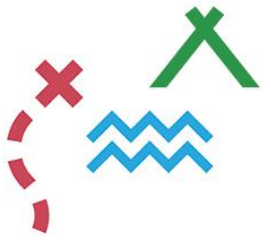

PARTION TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

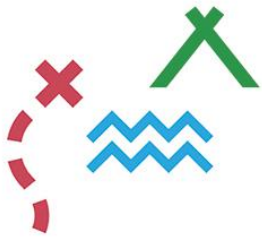
Versio
Hyväksytty
Päivitysvastuu
Päivityssykli
Seuraava päivitys

28.11.2021
Partioneuvostossa 28.11.2021
Suomen Partiolaisten moninaisuusryhmä
Päivitystarve tarkistetaan kerran vuodessa vuoteen 2025 asti
Seuraava laajempi päivitys tehdään vuonna 2025

Sisällysluettelo

1 Partion moninaisuusvisio.....	3
2 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus partiossa	3
2.1 Tasa-arvo ja syrjintä.....	3
2.2 Yhdenvertaisuus	3
2.3 Moninaisuus	4
2.4 Esteettömyys ja saavutettavuus	4
2.5 Häirintä.....	4
3 Ohjeet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen	4
3.1 Partiossa kiinnitetään huomiota toiminnan saavutettavuuteen.....	4
3.2 Partiossa kiinnitetään huomiota tapahtumien saavutettavuuteen.....	4
3.3 Partio on häirinnästä ja kiusaamisesta vapaa harrastus.....	5
3.4 Partio on turvallinen paikka harrastaa ja tehdä vapaaehtoistyötä.....	6
3.5 Partiossa koulutetaan yhdenvertaisuudesta	7
3.6 Viestinnällä edistetään yhdenvertaisuutta.....	7
4 A-jäsenten ja lippukuntien omat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat	7
5 Suunnitelman seuranta ja arviointi	7
6 Hyödyllisiä linkkejä	7
Dokumentissa mainitut linkit	7
Lähteet:	8

Suunnitelma on voimassa 2022–2025, se tarkistetaan kerran vuodessa ja päivityksiä tehdään tarpeen mukaan.

Partion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa määritellään, miten tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja moninaisuuden toteutuminen varmistetaan partiotoiminnassa ja miten Suomen Partiolaiset tukee valtakunnallisena keskusjärjestönä sekä A-jäseniä että -lippukuntia toteuttamaan tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja moninaisuutta harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa. Tämä suunnitelma on tarkoitettu partion vapaaehtoisille – henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on erikseen. Suomen Partiolaisten eri toiminnanalat johtavat omat toimenpiteensä tästä dokumentista ja suunnitelma on osa uusien luottamushenkilöiden perehdytystä.

1 Partion moninaisuusvisio

Partion moninaisuusvisio on Suomen Partiolaisten, A-jäsenten ja -lippukuntien yhteinen tavoite.

Partion moninaisuusvision mukaan jokainen saa harrastaa ja tehdä vapaaehtoistyötä partiossa kokematta häirintää tai syrjintää. Tavoite edellyttää, että jokainen partiolainen

- osaa ja tarvittaessa uskaltaa puuttua havaitsemaansa syrjintään ja epäasialliseen käytökseen sekä
- tunnistaa ennakkoluulonsa ja piiloasenteensa sekä antaa niiden olla vaikuttamatta omaan toimintaansa partiossa.

Partiotoiminta on avointa kaikille, jotka hyväksyvät partioliikkeen arvopohjan. Partion jäsenistö on moninaista ja aiempaa saavutettavamman toiminnan eteen tehdään päämäärätietoisesti töitä. Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelu voi edellyttää myös positiivista erityiskohtelua ja toiminnan mukauttamista, jotta mahdollisuudet osallistua toimintaan olisivat kaikille samat yksilön ominaisuuksista riippumatta.

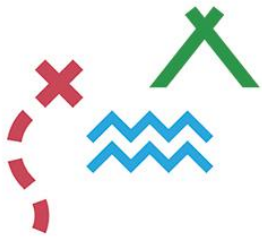
2 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus partiossa

2.1 Tasa-arvo ja syrjintä

Tasa-arvolla tarkoitetaan miesten, naisten, muunsukupuolisten sekä sukupuoleltaan määrittelemättömien ihmisten välistä tasa-arvoa. Tasa-arvolaki (laki miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta 609/1986) kieltää syrjinnän sukupuolen perusteella. Syrjinnällä tarkoitetaan eri asemaan asettamista esimerkiksi sukupuolen, sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella. Syrjintä tarkoittaa myös eri asemaan asettamista vanhemmuuden, perheenhuoltovelvollisuuden tai esimerkiksi raskauden vuoksi. Syrjintää on myös seksuaalinen häirintä ja häirintä sukupuolen perusteella sekä näihin liittyvät käskyt ja ohjeet.

2.2 Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaisesti sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia, eikä ketään saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

2.3 Moninaisuus

Moninaisuus on käsite, joka tarkoittaa ihmisen ainutkertaisia ominaisuuksia, kuten yksilön varallisuutta, terveyttä, seksuaalisuutta, sukupuolta tai etnistä tai kulttuurista taustaa. Moninaisuuden huomioon ottaminen tarkoittaa ihmisten erojen kunnioittamista turvallisessa ympäristössä.

2.4 Esteettömyys ja saavutettavuus

Esteettömyydellä viitataan fyysiseen ympäristöön. Partion yhteydessä voidaan arvioida esimerkiksi kolojen, partiokämppien tai leirialueiden esteettömyyttä. Saavutettavuudella puolestaan viitataan "aineettomaan" ympäristöön, kuten tiedon, verkkosivujen ja palveluiden esteettömyyteen.

2.5 Häirintä

Häirintä voi olla muun muassa henkistä tai fyysistä kiusaamista, uhkailua, sukupuolista eriarvoistamista, epäasiallista kohtelua, syrjimistä, ahdistelua, asiattomia huomautuksia, mustamaalausta tai mitä tahansa toimintaa, jonka häirinnän kohde kokee loukkaavana tai epämiellyttävänä. Häirinnän määrittely on vaikeaa, koska se aina liittyy henkilön omaan kokemukseen asiasta. Jokin asia, mikä itsestä tuntuu normaalille, voi toisesta tuntua häiritsevälle. Häirintänä voidaan pitää sellaista käyttäytymistä, jota jatketaan, vaikka kohteeksi joutunut ilmaisee pitävänsä sitä sopimattomana.

3 Ohjeet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen

3.1 Partiossa kiinnitetään huomiota toiminnan saavutettavuuteen

Partiotoiminnasta voi tehdä saavutettavampaa pienilläkin muutoksilla. Kerrotaan avoimesti ja selkeästi millaista toimintaa järjestetään, missä, milloin ja miten pääsee mukaan. Hyödynnetään tarvittaessa kielikäännöksiä ja kuvia.

Lippukuntien johtajistoille on tehty Sosiaalisen saavutettavuuden koulutus Moodlessa, jonka avulla voi tarkastella omia asenteita ja toiminnan avoimuutta.

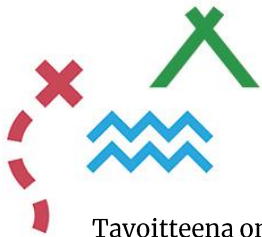
Lippukuntien kolojen esteettömyyttä voi tarkastella Kolotutka-työkalun avulla.

Sosiaalisen saavutettavuuden koulutus [Moodlessa](#).
Kolotutka [partion nettisivuilla](#).

3.2 Partiossa kiinnitetään huomiota tapahtumien saavutettavuuteen

Partiotapahtuman suunnittelun päämäärä on, että mahdollisimman moni pystyy osallistumaan tapahtumaan onnistuneesti. Saavutettavassa tapahtumassa jokainen tuntee itsensä tervetulleeksi ja voi osallistua ilman pelkoa ulkopuoliseksi jäämisestä. Saavutettavuus lisää yhdenvertaisuutta eli sitä, että kaikki ovat samanarvoisia eikä ketään syrjitä. Harvoin, jos koskaan mikään tapahtuma on täysin ja kaikkien saavutettavissa, koska erityistarpeet ovat usein yksilöllisiä ja moninaisia. Voimme tehdä tapahtumista saavutettavampia madaltamalla ja poistamalla esteitä ja kehittämällä viestintää.

Partiotapahtumia järjestettäessä hyödynnetään Saavutettavuus partiotapahtumissa -ohjetta ja Helppo tulla -tunnusta.

Tavoitteena on ottaa Helppo tulla -tunnus käyttöön myös lippukunnissa.

Saavutettavuus partiotapahtumissa -ohje [partion nettisivuilla](#).
Helppo tulla -tunnus [partion nettisivuilla](#).

3.3 Partio on häirinnästä ja kiusaamisesta vapaa harrastus

Kaikissa tapahtumissamme on käytössä Turvallisemman tilan periaatteet ja ne toimitetaan osallistujille jo ennen tapahtumaa. Käytämme Turvallisemman tilan periaatteita myös vapaaehtoisten kokouksissa.

Turvallisemman tilan periaatteet:

- Tapahtumassamme ei ole tilaa väkivallalle tai suvaitsemattomuudelle
- Olen avoin ja kuunteleva
- En oletta. En tee oletuksia identiteetistä, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, partio- tai muusta taustasta, sosioekonomisesta asemasta, elämäntilanteesta tai perhesuhteista. En oletta, että kaikki ajattelevat samoin tai pystyvät samaan kuin minä
- Arvostan moninaisuuttamme ja annan muille tilaa ilmaista itseään
- Kunnioitan toisten henkilökohtaista tilaa ja rajoja, niin fyysisiä kuin muunlaisiakin
- Välitän ja pidän huolta. Itsestäni, muista ja ympäristöstä
- Myötävaikutan ja levitän positiivista ilmapiiriä
- Olen luottamuksen arvoinen

Turvallisemman tilan periaatteet valmiina diana [partion nettisivuilla](#).

Partion tapahtumissa on käytössä häirintäyhdyshenkilöt. Henkilöt nimetään etenkin suurempiin keskusjärjestö- ja piiritason tapahtumiin, mutta myös lippukuntaleireillä suositellaan käytettävän häirintäyhdyshenkilöitä, joihin voivat toimia esimerkiksi lippukunnan turva-aikuiset.

Häirintäyhdyshenkilöitä nimetään kaksi ja he ovat mahdollisuuksien mukaan eri sukupuolta, jotta jokaisella olisi mahdollisimman turvallinen olo ottaa yhteyttä jompaankumpaan. Tilaisuuden yhteydessä esitellään häirintäyhdyshenkilöt ja kerrotaan, miten heihin voi ottaa yhteyttä. Osallistujia kannustetaan avoimesti ottamaan henkilöihin yhteyttä, jos kokee mitä tahansa häirintää tai syrjintää.

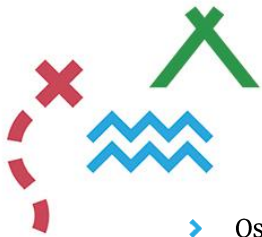
Häirintäyhdyshenkilön kanssa käydyt keskustelut ovat luottamuksellisia.

Ohjeet puuttua häirintätilanteisiin

Ennaltaehkäisevästä työstä ja hyvistä pelisäännöistä huolimatta häirintää voi aina ilmetä. Jos olet ulkopuolisena häirintätilanteessa, tärkeintä on puuttua asiaan.

1. Pysäytä tilanne

- Pysäytä meneillään oleva häirintä vetoamalla toiminnan arvoihin/sääntöihin. Jos tilaisuudessa on käytössä Turvallisemman tilan periaatteet, voit vedota niihin.
Esimerkkejä:
 - Sovimme yhdessä, toimivamme tietyllä tavalla ja tällainen toiminta on syrjintää/loukkaavaa.
 - Sovimme yhdessä, että kaikki saavat olla täällä sellaisia kuin ovat. Miten ajattelet tällaisen puheen vaikuttavan ryhmän ilmapiiriin?

- Osoita tukeksi kohteelle arvojen kautta:
 - Partiossa kaikki saavat olla sellaisia kuin ovat eikä kenenkään pidä kohdata häirintää.

2. Keskustele

- Syrjinnän kohteen tukemiseksi ja häirinnästä vapaan tilan luomiseksi on tärkeää keskustella tapahtuneesta eri osapuolten kanssa. Keskustelut on syytä pitää pian tapahtuman jälkeen, mutta niissä tärkeämpää on turvallinen keskustelutila kuin nopeus. Tukea keskusteluihin saa esimerkiksi oman alueen lippukuntakoordinaattorilta.
- Keskustelu syrjinnän kohteen kanssa:
 - Kerro hänelle, että syrjintä ei ole hänen vikansa ja että johtajat ja muut partiotoimijat ovat hänen tukena.
 - Varmista, että hän on kunnossa ja keskustele miten hän haluaa, että asiaa käsitellään.
 - Ole tukena.
- Keskustelu tekijän kanssa:
 - Älä tuomitse ihmistä vaan teko.
 - Kysy miksi hän toimi niin ja huomasiko hän, että teko oli syrjivä.
 - Mikäli teko kohdistui johonkin tiettyyn ryhmään, esitä kysymyksiä mihin hänen käsityksensä kyseisestä ryhmästä perustuvat.
- Keskustelu muiden ryhmäläisten/osallistujien kanssa:
 - Kerratkaa yhteisiä sääntöjä ja arvoja.
 - Keskustelkaa mitä jokainen voi tehdä syrjintätilanteissa.

3. Toimikaa yhdessä

- Kerro johtajistossa tai muussa luottamuksellisessa ryhmässä mitä tapahtui ja miten toimit. Pohtikaa yhdessä rakentavasti vaihtoehtoisia tilanteeseen puuttumisen tapoja.
- Sopikaa yhdessä yleisestä yhdenvertaisuuden edistämisestä jatkossa. Jakakaa vastuuta.

Lähde: [Matti Jutila – Miten puuttua syrjintään ja häirintään nuorisotyössä? 22.4.2018](#)

Tavoitteena on nollatoleranssi kiusaamiselle, häirinnälle ja syrjinnälle. Partiossa käytämme Mukavasti yhdessä -ohjetta, josta saa apua kiusaamistilanteiden ennaltaehkäisyyn ja niihin puuttumiseen.

Mukavasti yhdessä -ohje [partion nettisivuilla](#).

3.4 Partio on turvallinen paikka harrastaa ja tehdä vapaaehtoistyötä

Partiossa on käytössä Turvallisesti yhdessä -koulutus ja tukimateriaalia aiheesta ja lippukunnissa käytössä turva-aikuisen pesti.

Tavoitteena on, että jokaisessa lippukunnassa on nimetty turva-aikuinen ja kaikki yli 15-vuotiaat ryhmänjohtajatehtävissä toimineet ovat käyneet Turvallisesti yhdessä -koulutuksen.

Turvallisesti yhdessä -koulutus ja tukimateriaali [partion nettisivuilla](#).

Turva-aikuisen pestikuvaus [partion nettisivuilla](#).

Lisätietoja turva-aikuisesta [partion nettisivuilla](#).

3.5 Partiossa koulutetaan yhdenvertaisuudesta

Suomen Partiolaiset järjestää säännöllisesti erilaisia koulutuksia moninaisuudesta ja yhdenvertaisuudesta sekä lippukuntatoimijoille että A-jäsenten ja keskusjärjestön vapaaehtoisille ja henkilöstölle. Mahdollisuuksien mukaan koulutuksia järjestetään myös partion peruskoulutusten yhteydessä.

3.6 Viestinnällä edistetään yhdenvertaisuutta

Partion viestinnässä kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja pyritään edistämään partion avoimuutta ottamalla huomioon erilaiset kohderyhmät.

Tavoitteena on helpottaa viestinnällä mukaan liittymisen esteitä. Tuotamme yhä selkeämpiä sisältöjä ja käytämme selkokieltä sekä tarvittaessa erilaisia kielikäännöksiä. Viestinnässä käytettävissä kuvissa huomioidaan moninaisuus.

4 A-jäsenten ja lippukuntien omat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat

A-jäsenet voivat tarvittaessa tehdä omat suunnitelmansa, mutta suosittelemme käyttämään suoraan tätä suunnitelmaa – vähintäänkin pohjana omalle suunnitelmalle. Myös lippukunnat voivat noudattaa tätä suunnitelmaa tai tehdä oman suunnitelmansa.

Ohje lippukunnan oman yhdenvertaisuussuunnitelman tekemiseen [partion nettisivuilla](#).

5 Suunnitelman seuranta ja arviointi

Suomen Partiolaisten moninaisuusryhmä seuraa ja arvioi suunnitelman toteutumista esimerkiksi yhdenvertaisuustyökalun avulla, ja huolehtii suunnitelman päivittämisestä.

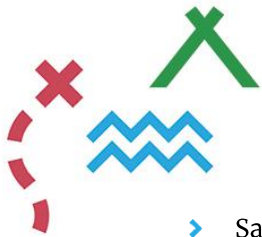
Yhdenvertaisuustyökalu [Finlexin nettisivuilla](#).

6 Hyödyllisiä linkkejä

- <https://yhdenvertaisuus.fi/> - oikeusministeriön ylläpitämä tietopankki yhdenvertaisuudesta ja syrjimättömyydestä
- <https://ihmisoikeudet.net/> - tietoa ihmisoikeuksista
- <https://seta.fi/sateenkaaritieto/> - ajantasaista tietoa sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuudesta
- <https://kotoutuminen.fi/> - verkkopalvelu maahan muuttaneita kohtaaville

Dokumentissa mainitut linkit

- Sosiaalisen saavutettavuuden koulutus: <https://moodle.partio.fi/course/view.php?id=437>
Kolotutka: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/moninaisuus/miten-toiminnassa-otetaan-kaikki-huomioon/kolojen-esteettomyden-tarkistuslista/>

- Saavutettavuus partiotapahtumissa -ohje: <https://www.partio.fi/wp-content/uploads/2019/09/Partiotapahtumien-saavutettavuusohje.pdf>
- Helppo tulla -tunnus: <https://www.partio.fi/partiolaiselle/tekemista-ja-kokemuksia/helppo-tulla-tunnus/>
- Turvallisemman tilan periaatteet valmiina diana: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/moninaisuus/miten-toiminnassa-otetaan-kaikki-huomioon/>
- Mukavasti yhdessä -ohje: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/toiminnan-turvallisuus/mukavasti-yhdessa/>
- Turvallisesti yhdessä -koulutus ja tukimateriaali: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/toiminnan-turvallisuus/turvallisesti-yhdessa/>
- Turva-aikuisen pestikuvaus: <https://www.partio.fi/wp-content/uploads/2018/05/turva-aikuinen-pestikuvaus-22.06.2016.pdf>
- Lisätietoja turva-aikuisesta: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/toiminnan-turvallisuus/turvallisesti-yhdessa/turva-aikuinen/>
- Ohje lippukunnan oman yhdenvertaisuussuunnitelman tekemiseen: <https://www.partio.fi/lippukunnille/lippukunnan-johtaminen/moninaisuus/yhdenvertaisuussuunnitelma/>

Lähteet:

<https://ltk.fi/hairintayhdyshenkilo/>

<https://ihmisoikeusliitto.fi/miten-puuttua-syrjintaan-ja-hairintaan-nuorisotyossa/>